

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра культурології

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Академічна доброчесність»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека»)

**Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»
(262 «Правоохоронна діяльність»)**

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2025

Харків 2024

Силабус навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека») спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» (262 «Правоохоронна діяльність») спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 27 с.

Розробник:

Уманець Ольга Віталіївна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка,
доцентка кафедри культурології

Затверджено на засіданні кафедри культурології
(протокол № 10 від 26 червня 2024 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 12 від 26 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри – Пивоваров Василь Миколайович, кандидат
філологічних наук, доцент

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Академічна доброчесність
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Викладач	Уманець Ольга Віталіївна, к. мист., доц., доц. кафедри культурології
Контактний телефон	+38-057-757-72-57
Е-mail	o.v.umanets@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Формуються уявлення щодо соціальної значущості, місії та сучасної специфіки вищої освіти, академічної культури та академічної доброчесності як чинників розвитку демократичного суспільства, розвитку особистості та основи професійної самореалізації. Розглядаються питання щодо доброчесності в контексті юридичної діяльності та механізмів реалізації академічної доброчесності у світовому та національному освітньому просторі.

Висвітлюється сутність і специфіка моралі як основа буття людини та академічного середовища. Розглядаються питання специфіки ділового етикету в юридичній діяльності та нормативно-правових основ ділового спілкування в юридичній практиці. Висвітлюється специфіка формування soft skills в контексті правоохоронної діяльності.

Аналізується специфіка порушень академічної доброчесності. Висвітлюються чинники порушень академічної доброчесності. Розглядаються нормативно-правові засади боротьби з порушеннями академічної доброчесності та боротьби з академічною недоброчесністю в освітньому процесі.

Вивчаються особливості академічного письма, розглядаються види, етапи наукового дослідження, правила підготовки та оформлення наукових робіт, нормативні вимоги щодо оформлення наукових публікацій, засоби запобігання плагіату.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – пропагування практичної цінності та важливості академічної доброчесності; засвоєння основних принципів академічної поведінки як основи функціонування університетської спільноти та професійної діяльності; формування академічного середовища, у якому кожен член університетської спільноти здійснює діяльність в умовах взаємної поваги; формування настанов спілкування на засадах принципів моралі та етикету як основи процесу навчання, професійної діяльності, здійснення наукових досліджень.

Завдання:

- формування уявлень щодо місії освіти як чинника поступу та демократичного суспільства;
- формування уявлень щодо історичного розвитку системи освіти та академічної культури як простору формування фахівця;
- осягнення специфіки сучасного простору освіти як підґрунтя професійного розвитку;
- осягнення значущості академічної доброчесності як сучасної основи функціонування світової та національної системи освіти та процесу фахової самореалізації;
- осягнення необхідності кореляції процесу навчання та фахової діяльності з настановами доброчесності;
- формування уявлень щодо принципів академічної доброчесності як основи освітнього процесу та механізмів їх реалізації;
- формування уявлень щодо сутності моралі та моральних принципів як основи буття суспільства;

- осягнення принципів етикету та специфіки ділового етикету в юридичній діяльності як основи фахової самореалізації;
- формування уявлень щодо специфіки soft skills у контексті правоохоронної діяльності;
- усвідомлення негативної соціальної значущості та специфіки порушень академічної доброчесності;
- формування уявлень щодо специфіки науково-дослідницької роботи в контексті настанов академічної доброчесності.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: - .

Кореквізити: «Історія держави і права України», «Теорія права», «Конституційне право України», «Правові основи діяльності органів кримінальної юстиції», «Українська мова за професійним спрямуванням».

Постреквізити: «Правова відповідальність правоохоронця», «Адміністративне право», «Цивільне право».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Демонструвати здатність до розвитку інтелектуального потенціалу на основі знань щодо сутності і специфіки академічної культури та академічної доброчесності.

РН НД-2. Демонструвати здатність до формування свідомої позиції щодо обстоювання цінностей академічного середовища на основі розуміння еволюції та специфіки академічної культури та університетського середовища.

РН НД-3. Використовувати знання специфіки сучасного освітнього простору, понятійно-категоріального апарату та настанов академічної доброчесності для самостійного, свідомого процесу навчання та фахової

самореалізації.

РН НД-4. Демонструвати здатність до застосування навичок корегування процесу навчання із принципами академічної доброчесності та корегування фахової самореалізації зі специфікою доброчесності в контексті юридичної діяльності.

РН НД-5. Демонструвати здатність до застосування основних положень національного законодавства з питань академічної доброчесності та знань щодо значущості та специфіки доброчесності в контексті юридичної діяльності.

РН НД-6. Демонструвати здатність до кореляції процесу навчання та фахової самореалізації на основі настанов діяльності Комісії з академічної доброчесності та настанов Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

РН НД-7. Демонструвати знання та осягнення значущості моральних настанов як фундаменту принципів академічної доброчесності та процесу професійної самореалізації.

РН НД-8. Використовувати знання принципів етикету та особливостей ділового спілкування, зокрема навичок soft skills як комунікаційну основу академічної доброчесності та професійної діяльності.

РН НД-9. Демонструвати здатність до визначення сутності, різновидів, негативної соціальної значущості та наслідків порушень академічної доброчесності у нормативно-правовому полі.

РН НД-10. Демонструвати здатність до уникання порушень академічної доброчесності та застосування механізмів запобігання її порушень з метою оптимізації навчального процесу та фахової самореалізації.

РН НД-11. Дотримуватися в науково-дослідницькій діяльності принципів і особливостей академічного письма, ураховувати специфіку видів, етапів, правил підготовки наукових досліджень і публікацій та нормативних вимог щодо їх оформлення.

РН НД-12. Застосовувати в науково-дослідницькій діяльності навички самостійної роботи з інформаційними джерелами на основі принципів

академічної доброчесності.

РН НД-13. Демонструвати здатність до здійснення науково-дослідницької діяльності на основі цінностей академічного середовища та на засадах логічного, критичного мислення.

Види навчальних занять та самостійна робота

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми семінарських занять	
1	Академічна культура у світовому освітньому просторі: історія та сучасність.	Академічна культура як фундамент світового та національного простору освіти.	1
2	Сутність та принципи академічної доброчесності .	Академічна доброчесність: сутність, специфіка, принципи.	2
3	Етика у вищій освіті.	Моральні настанови як основа вищої освіти. Етикет в університетському середовищі.	1
4	Порушення академічної доброчесності.	Види порушень академічної доброчесності.	2
5	Основи науково-дослідницької роботи студентів в контексті реалізації принципів академічної доброчесності.	Принципи, види, правила підготовки науково-дослідницької роботи.	2
	Усього		8

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах:

- аналітичне дослідження рекомендованої, нової навчальної та наукової літератури із питань академічної доброчесності;
- опрацювання конспектів лекцій; підготовка до практичних занять; підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези тощо);
- участь у конкурсах наукових праць здобувачів вищої освіти, турнірах;

- підготовка до поточних контрольних випробувань (виконання тестових завдань тощо);
- самотестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека») спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» (262 «Правоохоронна діяльність») спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти та коментарі, постанови, рішення

Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності від 23.10.2018 № 1/9-650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

Конституція України. 1996. Зі змінами і доповненнями. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Положення про Національний репозитарій академічних текстів : постанова Кабінету Міністрів України від 19 лип. 2017 р. № 541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF>

Положення про комісію з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polozhennya_pro_komisiyu_z_akademichnoi%CC%88_dobrocheshnosti-1.pdf.

Положення про Центр внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

URL: <https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennyapro-czentr-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osvitnoyi-diyalnosti.pdf>.

Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення академічної доброчесності». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI02564A>

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII зі змінами. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.

Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 зі змінами № 5076-VI. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

Про академічну доброчесність: проєкт Закону України від 06.06.2024 № 3789-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji10516a>

Про вищу освіту : Закон України від 18.12.2019 № 392-IX. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>.

Про Вищу раду правосуддя: Закон України в редакції від 15.04.2024 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>

Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» : Закон України від 9.12.2023 № 3511-IX. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4072-20#Text>

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

Про наукову та науково-технічну діяльність : Закон України від 25.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII, зі змінами. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Про прийняття за основу проєкту Закону України «Про академічну доброчесність» : Постанова Верховної ради України №3789-IX від 06.06.2024. База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3789-20#Text>

Про затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) : Рішення Вищої ради правосуддя від 17.12.2024 № 3659/0/15-24. URL: https://zib.com.ua/ua/165183-yak_vrp_viyshla_za_mezhi_svoih_povnovazhen_ta_priymala_rishe.html

Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення академічної доброчесності». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI02564A>

Розширений глосарій термінів та понять Закону України «Про освіту» від 23.10.2018 № 1/9-650 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>.

Міжнародна нормативна база

Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалені Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року № 2006/23. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text

Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європейському регіоні. URL: [https://iqaa.org/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqaa.org/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf)

Велика Хартія Університетів (Magna Charta Universitatum) Болонья, 18 вересня 1988 року. URL: http://www.edupolicy.org.ua/files/Magna_Charta_Universitatum.pdf

Вступне слово до проекту ТЬЮНІНГ – гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес. URL: https://www.unideusto.org/tuningeu/competences/_General_Brochure_Ukrainian_version.pdf

Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 11. 04. 1997 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308#Text

Про свободу професійної діяльності адвокатів : Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи, прийнята 25.10.2000. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf

Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text

Спільна декларація міністрів освіти «Європейський простір у сфері вищої освіти» (Болонья, 19 червня 1999 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_525#Text

Спільна декларація «Про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти». Париж, Сорбонна, 25 травня 1998 року. URL: <https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/bolonskij-proczes/sorbonska->

Хартія основних принципів європейської адвокатської професії від 25 листопада 2006 року. Ліга. Закон. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU06301>

Етичні кодекси

Етичний кодекс ученого України. Постанова загальних зборів НАН України від 15.04.2009 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>

Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України. Харків: Права людини, 2008. 31 с.

Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 31.08.2016 № 1203/29333. База даних «Законодавство України»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Кодекс-академічної-доброчесності.pdf>

Кодекс академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. № 353 від 24.12.2021
URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf

Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів. Затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 № 0001900-17, зі змінами. База даних «Законодавство України»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>

Кодекс суддівської етики. № 0001415-24 у поточній редакції від 18.09.2024. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-24#Text>

Коментар Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів від 23.11.2022 № 36 URL: https://ptcu.gp.gov.ua/files/Comentar-kodeksu_24.11.2022.pdf

Правила адвокатської етики від 09.06.2017 № 0001891-17 База даних «Законодавство України»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

Правила професійної етики нотаріусів України від 07.06.2021 № 2039/5 База даних «Законодавство України»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#Text>

Основна література

Академічна доброчесність: навчальний посібник / [В. М. Пивоваров (керівник авт. кол.), О. А. Лисенко, Ю. А. Меліхова, О. В. Прудникова, Т. О. Слюсаренко, О. В. Уманець, О. А. Шумейко]; М-во освіти і науки України, Нац. Юрид. Ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. 240 с.

Бадью А. Етика. Київ : Komibook, 2019. 192 с.

Бесчасний В. М., Кононенко Т. В., Сабельникова Т. М. Етикет і професійна етика поліцейського. Київ : Дакор, 2019. 216 с. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/handle/123456789/935>.

Горошкіна О., Груба Т. Українська наукова мова: теорія і практика. Суми Університетська книга, 2023. 108 с.

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016–07–01. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Дурман М. О., Дурман О. Л. Константа академічної доброчесності в науковій етиці. *Інвестиції: практика та досвід*, 2021, № 21. С. 100–106.

Етика юриста: конспект лекцій / укл. Л. В. Теліженко. Суми. Сумський державний університет, 2020. 163 с.

Іовхімчук Н. Мовленнєво-комунікативна культура як компонент ділового етикету: *Педагогічний часопис Волині*, № 1(4). 2017. С. 71–76.

Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування: навчально-методичний посібник. Київ ФОП Гуляєва В. М. 2022. 228 с.

Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А. Етикет у контексті ментальних особливостей. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2022. № 2. С. 53–58.

Короткова Ю., Юлдашева С. Українська наукова мова. Київ: «НВП «Інтерсервіс», 2025. 157 с.

Культура наукового мовлення: навчальний посібник / О. В. Діденко та ін. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. 248 с.

Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Харків : Право, 2008. 317 с.

Луценко О. І. Українська наукова мова: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2021. 128 с.

Медвідь В. Ю., Данько Ю. І. Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. техн. ун-ту України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського» ; Укр. бібл. асоц. Київ : УБА, 2016. 117 с.

Мукан Н., Чубинська Н., Слоцький О. Формування соціальних навичок майбутніх юристів як предмет наукових досліджень. *Академічні візії*, 2023. № 1. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/386/354>

Плотніченко С. Р. Основи ділового етикету та протоколу: навчальний посібник. Мелітополь: ТОВ. «Колор Принт», 2021. 200 с.

Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до ДСТУ 8302:2015 [Електронний ресурс] / Наук. б-ка Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого; уклад. О. І. Самофал. Харків, 2017. URL: <http://library.nlu.edu.ua/biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf>.

Прилуцька А. Є. Діловий протокол комунікації: норми, технології, культура спілкування: навчальний посібник. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіац. ін-т», 2024. 50 с.

Протас О. Л. Методологія і технологія наукових досліджень: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 279 с. URL: https://ksptsr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2023/03/protas_metodolohiia-i-tekhnohiiia-naukovykh-doslidzhen_docx-el.v..pdf

Професійна етика юриста: навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 10 с.

Стасевська О. А., Уманець О. В. Етична складова соціальної місії університету. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2018, 4 (39). С. 143–155.

Тофтул М. Г. Етика : підручник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 448 с.

Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі: навчальний посібник /автор-укладач Г. В. Гайович. Київ: ІДУ НД ЦЗ, 2023. 228 с.

Уманець О. В. Академічна доброчесність як маркер сучасної освіти: світовий та національний виміри. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2024. Вип. 71. Т. 3. С. 89–96. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_3/16.pdf

Університет у сучасному суспільстві: місія, проблеми, виклики: [колективна монографія] / Калінічева Г. І. (кер. авт. кол., наук. ред.), ...Худолей В. Ю., Чікарькова М. Ю. та ін.; за заг. ред. Г. І. Калінічевої. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 252 с.

Філіпенко Л., Думанський О., Козак О. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму штучного інтелекту. *Академічні візії*, 2023, № 19. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/issue/view/15>

Додаткова література

Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u404/zbirnik_ese_advanced_training_academ.integr.pdf

Андрійченко Ж. О., Близнюк Т. П., Майстренко В. О. Digital-етикет та комунікації: тенденції та вимоги сьогодення. *Економіка та суспільство*, 2021, № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/983/941>

Астахова К. Корпоративна політика та корпоративна робота сучасного університету: особливості взаємодії внутрішніх стейкхолдерів. *Новий колегіум*,

2024, № 2 (114). С. 14–17. URL: <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2024/02/astahova-k.v.pdf>

Бакаянова Н. М. Чесність та добропорядна репутація адвоката. *Вісник Одеської адвокатури*. Спеціальний випуск : Адвокатська етика, 2019. С. 5–10
URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0e533644-4146-49bd-89c5-e0638742e913/content>

Баланчук І. С. Класичний дослідницький університет: основні відомості – поняття, передумови, розбудова. *Наука, технології, інновації*, 2022, № 1. С. 54–61.
URL: https://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA_1-2022.pdf

Бігун В. С. Доброчесність як юридичний термін і сенс. *Часопис Київського університету права*. 2019. №1 С. 25–29.
URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/184>

Болотова В. О., Байдак Т. М. Комунікативні «soft skills» та шляхи їх розитку в уявленнях сучасних студентів. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*, 2020, № 4. С. 127–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2020_4_11

Васильєв П. О. Впровадження стандартів доброчесності в діяльність органів прокуратури. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 3. С. 17–24.
URL: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/600/561>

Волошина Я. Л. Доброчесність у професійній діяльності юриста. *Аналітичне-порівняльне правознавство*, 2022, № 6. С. 16–21. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/02/4.pdf>

Головіна Н. І. Проблемне поле етики освіти. *Філософські обрії*. 2023. № 46. С. 108–119. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/21408>

Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навч. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. 108 с.

Драч І. І., Слободянюк О. М. Порухення академічної доброчесності: причини та ставлення студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у*

вищій і загальноосвітній школах, 2020, № 70. Т. 1. С. 220–227. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_1/44.pdf http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_1/44.pdf

Дуріхіна О. В. Особливості моделі підприємницького університету. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2021. № 3–4. С. 80–85. URL: <https://nasoa-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/252/247>

Загнітко А. П., Троян А. В. Особливості сучасного електронного спілкування: вербальні та невербальні ресурси. *Слобожанський науковий віник. Серія: Філологія*, 2024. Вип. 5. С. 23–27. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/philology/article/view/296/275>

Зінченко В. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2020. Вип. 31, Т. 3. С. 199–205. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf. 2.

Клімова Г. П. Дослідницький університет: проблеми становлення і розвитку. *Сучасні проблеми розвитку права та економіки в інноваційному суспільстві*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції; 20 березня 2020 року. Велико-Тирново, Болгарія: ACCESS PRESS, 2020. С. 89–95. URL: <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/0b683c21-99e7-4367-9f05-37c6912f1ae4>

Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А. Цифровий етикет комунікативної культури ХХ століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2021, № 1. С. 26–30. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3270/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%8E%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86.%D0%AF.%2C%20%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%84.%D0%90.%20%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Корнійчук М. Сучасні моделі розвитку університетської освіти. Актуальні проблеми системи освіти, 2023, № 1 (3). С. 394–402. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/APSE/article/view/17720/25024>

Костюченко О. Є. Академічна доброчесність як правова категорія. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2021, № 3. С. 23–26. URL: http://sej.org.ua/3_2021/6.pdf

Красюк Т. Притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності: теоретико-прикладні проблеми регламентування. *Право та інновації*, 2023, № 1 (41). С. 68–74. URL: <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/952/720>

Кучанська Л. С. Моральність як кримінально-правова та кримінологічна категорія. *Правова держава*. 2019. № 33. С. 123–127. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/162040/165413>

Лапкін А. В. Особливості професійної етики співробітників правоохоронних органів. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство практика*, 2023, № 2 (6). С. 83–86. URL: <https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/26/24>

Людвік В. Мораль (моральність) як об'єкт кримінально-правової охорони. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3 (118). С. 243–248. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-3-243-248>.

Малех В. П. Проблеми юридичного тлумачення поняття «доброчесність»: інтеграція підходів. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2024. Вип. 40. С. 748–753. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1771/1554>

Маргітич К. Є. Культура наукової мови як наукова проблема. *Суспільство та національні інтереси*, 2024, № 1. С. 145–151. URL: https://vadnd.org.ua/app/uploads/2024/05/%E2%84%961_%D1%81%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D1%82%D0%B0_%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%

D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_-
%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B8.pdf#
page=146

Піфко О. О. , Калинюк С. С. Болонський процес та вища освіта в Україні: актуалізація та розвиток в умовах активізації євроінтеграційних процесів. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*, 2023, № 4 Т. 34 (73). С. 149–154. URL:

https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/4_2023/22.pdf

Свічкарьова Я. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія Право*, 2023. Вип. 76. Частина 2. С. 75–78. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/df7dbdf3-0af8-45b3-8020-1adaae95fc41/content>

Сєрих О. В. Професійна етика державних службовців: поняття, особливості. *Нове українське право*, 2021. Вип. 4. С. 104 – 110. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/87>

Сорокіна Н. Г. Особливості етикету публічного службовця в сучасних умовах реформування публічної служби. *Ефективність державного управління*. 2020. Вип. 2(63). Ч.1. С. 185–197. URL: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/84/81>

Сорочкін О. Етичні стандарти діяльності службовців органів публічної адміністрації: зарубіжний досвід та міжнародно-правова регламентація. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*, 2020. Т. 7. № 4. С. 221–230. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/dec/22818/34.pdf>

Спіцин Є. Лещенко В. Болонський процес в Україні: тренди, проблеми та перспективи. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка»*, 2021, 2 (14). С. 32–38. URL: <https://pedvisnyk.knu.ua/index.php/pedagogy/article/view/334/469>

Стасевська О. А. Ціннісні дисонанси університетського академічного середовища. *Київські філософські студії*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 21 травня 2021 р.): тези доповідей / за заг. ред. проф. Р. О. Додонова. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. С. 311–314.

Стасевська О. А., Уманець О. В. Проблеми академічної доброчесності в освітньому просторі України. *Multidisciplinary academic research, innovation and results*. Proceedings of the XXII International Scientific and Practical Conference. Prague, Czech Republic, 2022. Pp. 528–531. URL: <https://isg-konf.com/multidisciplinary-academic-research-innovation-and-results-two/>

Тітарчук О. Етика, мораль, моральність: етимологія та співвідношення понять. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філософія». 2011. Вип. 9. С. 175–184. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoafs_2011_9_21.

Толстяков Є. О. Вплив юридичного врегулювання на плагіат в науковому письмі в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023, № 12. С. 303–305. URL: http://lsej.org.ua/12_2023/74.pdf

Уманець О. В. Академічна доброчесність як маркер сучасного світового простору освіти. *Education via Distance Learning and other Pedagogical Challenges*: Proceeding of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, September 21–22, 2023. Pp. 199–201. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/09/Conference-Proceedings-September-21-22-2023.pdf>

Уманець О. В. Проблеми освіти в парадигмальних вимірах сучасної культури. *Освіта і наука в мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку*. Мат.ІІІ Міжнар. Наук. конф. 26–27 березня 2021 р., м. Дніпро. Дніпро: СПД «Охотник», 2021. Т. 1. С. 94–95. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2021/8_Osvita_i_nauka_u_minlivomu_sviti_P1.pdf

Цуркан-Сайфуліна Ю. В., Агатій Ю. Д. Академічна доброчесність як складова професійної етики в контексті глобалізації освіти. *Право і суспільство*,

2024, № 4. С. 359–363. URL:
http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/4_2024/52.pdf

Шумейко О. А., Сідак Л. М., Меліхова Ю. А. Значення академічної доброчесності у формуванні університетської культури. *Modern scientific space and learning in special condition*. Toronto. Canada. 2023. С. 282–286. URL:
<https://eu-conf.com/events/modern-scientific-space-and-learning-in-specialconditi>.

Якубівський І. Є. Академічний плагіат як вид порушення академічної доброчесності. *Нове українське право*, 2023. Вип. 4. С. 127–134. URL:
<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/522/473>

НЕІК

Навчальний електронно-інформаційний комплекс «262 ПД. Академічна доброчесність» <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1323>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри культурології «Академічна доброчесність». URL:
<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1003>

Інтернет-ресурси

1. Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/>.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні проблемних завдань; брати активну участь у дискусії; якісно виконувати контрольні та самостійні роботи.

Присутність на лекційних та практичних заняттях є обов'язковою. Під час занять здобувачі мають право ставити викладачеві запитання з відповідної теми.

Практичні заняття, пропущені через поважні причини, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, написанні наукових статей, тез.

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки здобувача, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції, цитування літератури тощо). Здобувачі вищої освіти також мають можливість користуватися ноутбуками, планшетами, телефонами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю та здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань передбачає:

– контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни *на семінарських заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове чи експрес-опитування тощо. Під час практичного заняття здобувач вищої освіти може отримати оцінку за десятибальною шкалою (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10).

– контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в межах поточного контролю здійснюється шляхом *тестування* (з використанням комп'ютерних технологій). З метою проведення контрольних заходів у формі тестування кафедра визначає перелік ключових питань навчальної дисципліни, які мають бути розглянуті в кожній темі лекції та/або практичного заняття та підлягають включенню до банку тестових завдань. Тестування з тем кожного з двох модулів проводиться дистанційно у встановлені кафедрою строки з максимальною оцінкою 20 балів за проходження одного тестування, що разом дозволяє отримати до 40 балів за виконання двох тестових завдань.

Метою поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння необхідного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати поточний навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал.

Упродовж семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *диференційований залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й індивідуальної роботи, за якої здобувач може отримати залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль				Індивідуальна робота здобувачів	Підсумкова оцінка знань
Модуль 1		Модуль 2			
с/з	Тестові завдання	с/з	Тестові завдання	мах. 10	мах. 100
мах. 30	мах. 20	мах. 20	мах. 20		

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Види контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на семінарському занятті	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, яке демонструє опанування термінології навчальної дисципліни та додаткової літератури в повному обсязі, готовність до відповідей на всі питання семінарського заняття, суттєві доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти, ініціювання групових дискусій, аргументованість власної позиції під час дискусії.
	9	Дуже добре засвоєння матеріалу з теми, яке демонструє опанування термінології навчальної дисципліни та часткове опанування додаткової літератури, готовність до відповідей на всі питання семінарського заняття, доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти, часткова участь у групових дискусіях, аргументованість власної позиції під час дискусії.
	8	Дуже добре засвоєння матеріалу з теми, яке демонструє опанування термінології навчальної дисципліни з можливими окремими несуттєвими помилками та демонстрацією самостійного їх виправлення, готовність до відповідей на окремі питання семінарського заняття, часткові доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти, часткова участь у групових дискусіях, аргументованість власної позиції під час дискусії.
	7	Добре засвоєння матеріалу з теми яке демонструє опанування термінології навчальної дисципліни з можливими окремими несуттєвими помилками, готовність до відповідей на окремі питання семінарського заняття.
	6	Добре засвоєння матеріалу з окремими помилками, яке демонструє часткове опанування термінології навчальної дисципліни, готовність до відповідей на окремі питання семінарського заняття.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу з помилками, некоректне тлумачення термінології, готовність до відповідей на окреме питання семінарського заняття.
	4	Часткове засвоєння матеріалу зі значною кількістю помилок, готовність до часткової відповіді на окреме питання семінарського заняття.
	3	Часткове засвоєння матеріалу, значна кількість помилок, доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти.
	2	Часткове засвоєння матеріалу з теми, значна кількість суттєвих помилок, часткове доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти.
	1	Пасивна присутність на семінарському занятті, незначні доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти.
	Min 0	Пасивна присутність на семінарському занятті, відсутність підготовки до заняття.
Тестове завдання	1-20	Тестові завдання проводяться в он-лайн форматі, передбачають відповіді на 10 запитань, оцінка за кожную правильну відповідь - 2 бали.
	20	Правильні відповіді на 10 питань.
	18	Правильні відповіді на 9 питань.

	16	Правильні відповіді на 8 питань.
	14	Правильні відповіді на 7 питань.
	12	Правильні відповіді на 6 питань.
	10	Правильні відповіді на 5 питань.
	8	Правильні відповіді на 4 питання.
	6	Правильні відповіді на 3 питання.
	4	Правильні відповіді на 2 питання.
	2	Правильна відповідь на 1 питання.
Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти Реферат	Max 10	<p>Реферат демонструє глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні й практичні висновки. Всі питання реферату висвітлені повною мірою.</p> <p>Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно, не містить порушень академічної доброчесності, демонструє відповідність вимогам оформлення.</p>
	9	<p>Реферат демонструє знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, відносно вільне володіння матеріалом, вміння знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні й практичні висновки. Всі питання реферату висвітлені повною мірою.</p> <p>Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження. Реферат не містить порушень академічної доброчесності, демонструє відповідність вимогам оформлення.</p>
	8	<p>Реферат демонструє повне висвітлення пунктів плану, відносно знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Частково проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження, відсутні самостійні теоретичні й практичні висновки. Реферат не містить порушень академічної доброчесності, демонструє відповідність вимогам оформлення.</p>
	7	<p>Реферат демонструє повне висвітлення пунктів плану, відносно знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Відсутні представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження, самостійні теоретичні й практичні висновки. Реферат не містить порушень академічної доброчесності, демонструє відповідність вимогам оформлення.</p>
	6	<p>Окремі питання реферату висвітлені частково, є деякі неточності у викладенні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплені фактичними даними. Реферат демонструє часткове дотримання настанов академічної доброчесності та вимог щодо оформлення.</p>

	5	Окремі питання реферату висвітлені частково, є суттєві недоліки у викладенні матеріалу, теоретичні поняття не підкріплені фактичними даними. Реферат містить певні несуттєві недоліки у дотриманні настанов академічної доброчесності та вимог щодо оформлення.
	4	Деякі питання реферату висвітлені частково та поверхнево, із певними порушеннями логіки викладення. Реферат демонструє часткову відповідність вимогам оформлення.
	3	Питання реферату висвітлені поверхнево, із порушеннями логіки викладення. Реферат демонструє часткову відповідність вимогам оформлення.
	2	Реферат обмежується загальновідомою інформацією, демонструє некоректне використання термінології, відсутність логіки у висвітленні матеріалу та значні порушення вимог щодо оформлення.
	1	Зміст підрозділів не відповідає пунктам плану, є грубі помилки у викладенні матеріалу, порушені вимоги щодо оформлення.
	Min 0	Тема реферату та питання плану не розкрито, виявлено некоректні запозичення (плагіат). Реферат не відповідає настановам академічної доброчесності та вимогам щодо оформлення.
Наукова стаття	10	Наукова стаття демонструє здатність здобувача вищої освіти до самостійної науково-дослідницької діяльності, осмислення актуальних теоретичних і практичних питань, дотримання нормативних вимог щодо оформлення наукових публікацій. Стаття демонструє володіння науковим стилем, структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті.
Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції	10	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.

Диференційований залік		
Зараховано	100	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі основних положень національного законодавства з питань академічної доброчесності, орієнтація в основних положеннях і термінології навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.

	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
Не зараховано	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.